

Modeller för riskbedömning av förorenad mark

- erfarenheter från tillämpningen av CalTOX

- en kort presentation av modellen
- hur valde vi modell
- en snabb inblick i fallstudien Marieberg & andra resultat
- summering

envinova

Annika Åberg, Fil. Lic. Miljökemi

info@envinova.se www.envinova.se

Vårmöte Renare Mark - 24 mars 2009 -
Hållbar riskbedömning

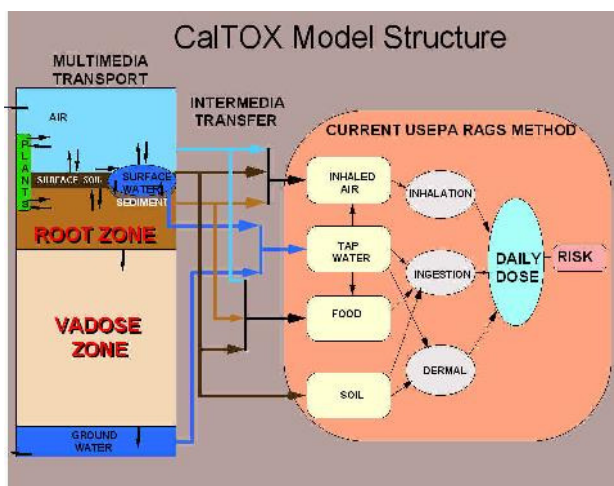

Flera emissionskällor:

mark
luft
yt- och grundvatten

Omfattande spridning/transport mellan olika media:

jord
luft
ytvatten
sediment
grundvatten,
bladväxter, rotfrukter,
fisk, ägg, kött, mjölk

Allt detta kopplas till humanexponeringsdos genom 23 olika exponeringsvägar!

envinova

www.envinova.se

Vårmöte Renare Mark - 24 mars 2009 -
Hållbar riskbedömning

Argumenten för CalTOX

1. Modellstrukturen stämmer väl med vår konceptuella förståelse för hur dioxiner sprids och hur människor exponeras...

...det vill säga förorenad mark är inte den enda källan, största delen av exponeringen kommer från bakgrundsbelastning, bioackumulation i näringskedjor viktiga exponeringsvägar

2. Spridningsmodelleringen görs kongenspecifikt, TEQ beräknas först i slutsteget (exponeringsdosen)

... vilket är det enda sättet att ta hänsyn till kongenernas skilda egenskaper och källans specifika kongensammansättning- har stor betydelse för den slutliga risken!

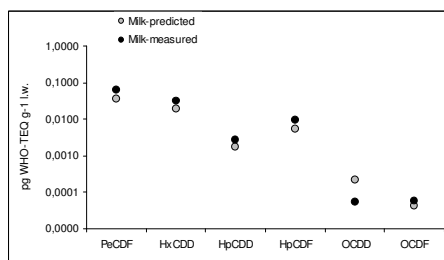
3. Alla riskbedömningsmodeller skulle behöva valideras i något steg...

... för CalTOX såg vi möjligheten att validera med avseende på dioxin för relevanta exponeringsvägar

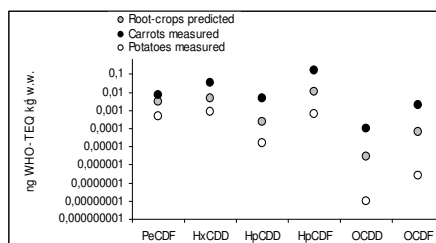
envinova

www.envinova.se

Vårmöte Renare Mark - 24 mars 2009 -
Hållbar riskbedömning

Exempel på validering av predikerat upptag i biota, fältprover från dioxinförorenat område i Marieberg

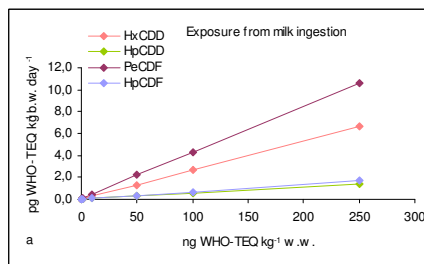
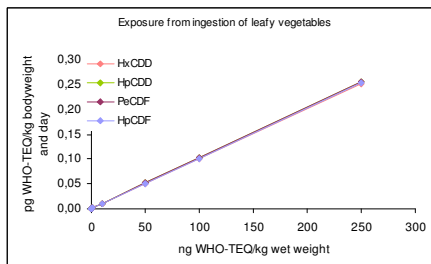
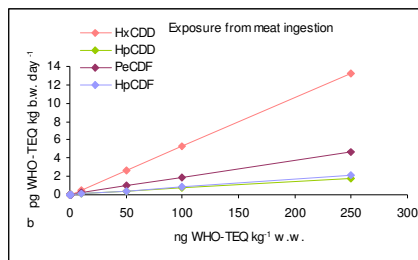
Med hjälp av en enkel valideringsmetod får vi vägledning om tillförlitlighet hos predikerad total TEQ

envinova

www.envinova.se

Vårmöte Renare Mark - 24 mars 2009 -
Hållbar riskbedömning

Stor skillnad i tillgänglighet beroende på om det handlar om bioackumulering eller spridning av jordpartiklar!

envinova
www.envinova.se

Vårmöte Renare Mark - 24 mars 2009 -
Hållbar riskbedömning

Hur gör man?

(en superkort lathund för hur man jobbar med modellering)

- Definiera objektets föroreningsituation, spridnings- och exponeringsförutsättningar (*konceptuell förståelse*)
- Skapa modellandskap och exponeringsscenarier (eller använd färdiga från databasen)
- Ladda upp fys-kem data för föroreningen, ditt landskap och exponeringsscenario
- Använd emissionsfunktionen för att återge objektets föroreningsituation, (*använd analyserade data som stöd*)
- Hämta, tolka & bearbeta resultaten (*predikterade halter i miljön, livsmedel samt exponeringsdos- jämför mot TDI, diskutera avvikelser, tillgänglighet, spridningsvägar, etc*)

envinova
www.envinova.se

Vårmöte Renare Mark - 24 mars 2009 -
Hållbar riskbedömning

Summering

1. Det finns inga paketlösningar för riskbedömningar- välj metod/verktyg efter problem
2. Alla modeller är förenklingar och ingen är per automatik bäst- de är bra för olika saker/olika ämnen/olika skeden av en undersökning
3. Våga granska modellresultaten mer kritiskt- försök hitta underlag som kan verifiera predikteringar- viktigt för den slutliga bedömningen
4. För hydrofoba ämnen har tillgänglighet och bioackumulation stor betydelse för den slutliga risken
5. Det är viktigt att kunna erbjuda insyn i resultaten/modellen

envinova

www.envinova.se

Vårmöte Renare Mark - 24 mars 2009 -
Hållbar riskbedömning

